

# Cambium College



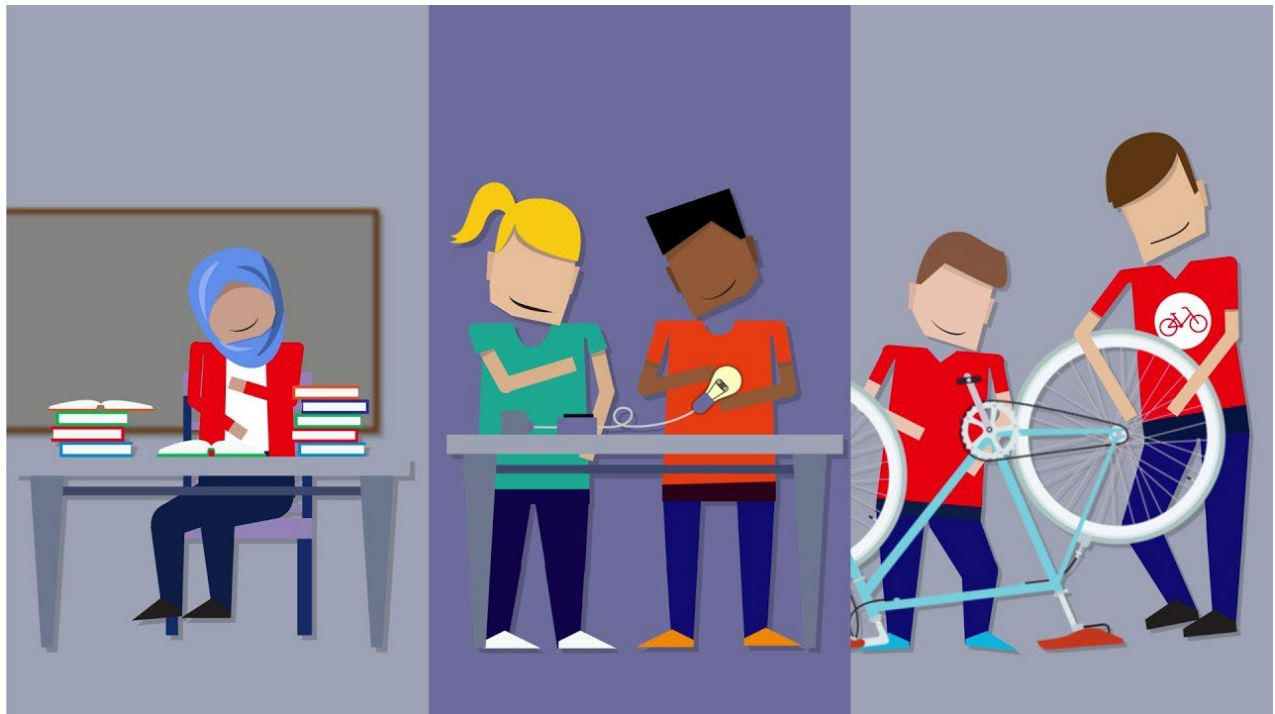
Stichting Cambium College voor Openbaar Voortgezet Onderwijs

## Protocol NT2 anderstaligen

Samenhang	Taalbeleid
Vaststelling CvB / goedkeuring DO	16 maart 2026
Ter Instemming naar MR Artikel 10, lid b	9 april 2026
PDCA Cyclus	2-jaar
Plaatsen op weten en regelen	✓ ja
Plaatsen op webportaal	✓ ja

## Inhoud

Inleiding .....	3
Wat is een NT2-leerling?.....	3
Van ISK naar VO .....	3
Begeleiding .....	4
Facilitering en hulpmiddelen .....	5
Vrijstelling moderne vreemde talen .....	6
Richtlijnen voor de coach/mentor .....	7
Tips voor de vakdocent.....	7
Ontwikkeling NT2.....	7
Bijlagen .....	8



## **Inleiding**

---

Op het Cambium College vinden we het belangrijk dat onze leerlingen die Nederlands als tweede taal hebben de juiste begeleiding krijgen tijdens hun schoolcarrière. Het doel is om deze groep leerlingen zo goed mogelijk te laten functioneren op hun cognitieve niveau. Dit doen we door het versterken van hun Nederlandse taal door het bieden van extra begeleiding en het toekennen van facilitering. Door de explosieve groei en grote druk op de ISK's, is het niet onwaarschijnlijk dat het Cambium College de komende schooljaren meer anderstalige leerlingen verwelkomt.

## **Wat is een NT2-leerling?**

---

Leerlingen die korter dan zes jaar Nederlands onderwijs hebben genoten, hebben de NT2-status. Als een leerling zes jaar of langer Nederlands onderwijs heeft gevolgd, dan vervalt de NT2-status. Loopt de zes jaar onderwijs in het examenjaar af, dan heeft de leerling de rest van het examenjaar nog recht op de NT2-facilitering, dus ook bij het SE en het CSE. De leerling kan vanuit de internationale schakelklas (ISK) of vanuit het basisonderwijs instromen. Een anderstalige leerling die vanuit de ISK instroomt, loopt eerst een korte periode stage of oriënteert zich.

Juist voor deze groep leerlingen is een schoolse omgeving de ideale manier om een taal te verwerven. Het is daarbij belangrijk om te beseffen dat een anderstalige leerling zich naast het eigen maken van de inhoud van de vakken ook nog bezighoudt met de ontwikkeling van de Nederlandse taal. Een goede ondersteuning en begeleiding is dus van essentieel belang voor deze groep leerlingen.

## **Van ISK naar VO**

---

In samenwerking met de ISK wordt er voor leerlingen van de ISK oriëntatie georganiseerd om de leerling voor te bereiden op doorstroom naar het voortgezet onderwijs. De NT2-coördinatoren zorgen er samen met de coach voor dat dit in goede banen wordt geleid. De uiteindelijke verantwoordelijkheid voor de aanmelding van de anderstalige leerling ligt bij de afdelingsleiders. Vanuit de ISK schrijven leerlingen een kennismakingsbrief voor hun nieuwe docenten, waarbij verwezen wordt naar de blauwe faciliteitenkaart en waarin tips aan de vakdocent worden gegeven. Bij de start in de nieuwe klas op het voortgezet onderwijs deelt de leerling de brief uit aan zijn/haar docenten en coach. De NT2-coördinatoren hebben voor de start van de leerling op het Cambium College een warme overdracht met de mentor van de ISK.

### NT2 op locatie Buys Ballot

De twee NT2-coördinatoren geven vier flexlessen per week les aan anderstalige leerlingen. In kleine groepen wordt er geoefend met het versterken van de taal door onder andere het vergroten van hun woordenschat, het aanleren van schooltaalwoorden en het bieden van hulp bij huis- en leerwerk. Dit gebeurt onder andere door middel van preteaching en het aanmoedigen van meertaligheid om een nieuwe taal te leren. NT2-leerlingen worden verplicht om minimaal één keer per week een flexles NT2 te volgen. In overleg met de NT2-coördinator en de coach kan de begeleiding gedurende de schoolcarrière worden afgebouwd of worden aangevuld. Om de ouderbetrokkenheid te vergroten, kan er gekozen worden om een aparte informatiebijeenkomst te organiseren.

Coaches en docenten van zowel de school als het ISK kunnen via [anderstaligen@cambiumcollege.nl](mailto:anderstaligen@cambiumcollege.nl) in contact komen met de NT2-coördinatoren.

### NT2 op locatie de Waard

De NT2-coördinator verzorgt vier lessen per week voor anderstaligen oftewel NT2-leerlingen. Dat zijn leerlingen die een officiële NT2-status hebben, maar ook leerlingen van wie het docententeam vindt dat het nodig is dat zij extra ondersteuning bij talige taken krijgen.

### Vier NT2-uren per week

Voor iedere jaarlaag wordt een uur per week ingeroosterd. Leerlingen komen minimaal één keer per week naar een NT2-les. Daarbovenop mag een leerling één of meerdere NT2-lessen per week bezoeken. De NT2-uren staan vast in het rooster op momenten dat in het basisrooster de leerlingen geen andere les hebben. Mocht met een tijdelijke roosterwijziging een NT2-leerling dubbel staan ingepland, dan heeft de NT2-les voorrang en kan de leerling dus niet bij de andere les aanwezig zijn.

### Hoe ziet een les eruit?

De inhoud wordt vraaggestuurd bepaald.

- De leerling geeft aan voor welk vak extra tijd en hulp nodig is.
- De leerling geeft aan dat er gestart wordt met een nieuw hoofdstuk. Pre-teaching krijgt een plek, al dan niet in samenwerking met de vakdocent.
- Huiswerk kan onder begeleiding worden gemaakt. (De leerling zorgt ervoor de benodigde materialen bij zich te hebben.)

De leerling gaat in eerste instantie toetsen afmaken tijdens het algemene inhaalmoment op dinsdag. Mocht het écht nodig zijn, dan kan het in een van de vier NT2-uren. Dit gaat in overleg met de vakdocent en ondergetekende. Voor de NT2-leerlingen uit klas 4 is er dit jaar de mogelijkheid om in plaats van het Centraal Examen Nederlands een NT2-examen af te leggen. Dit is een landelijke pilot waar het Cambium College aan meedoet. Tijdens de NT2-les worden de leerlingen hierop voorbereid.

### Welke leerlingen krijgen extra faciliteiten?

Alle NT2-leerlingen beschikken over een faciliteitenkaart. Zij hebben recht op minimaal 20% extra tijd bij toetsen en mogen een woordenboek Nederlands gebruiken of een woordenboek vanuit de eigen taal.

### Overige taken NT2-coördinatoren

De NT2-coördinatoren hebben regelmatig contact met de ISK (o.a. via netwerkbijeenkomsten in 's-Hertogenbosch). Bij het intakegesprek van de leerling is één van de NT2-coördinatoren aanwezig. Er vindt een warme overdracht plaats tussen de mentor van het ISK en een van de twee NT2-coördinatoren. Daarnaast hebben de NT2-coördinatoren en ondersteuningscoördinator in beeld hoeveel leerlingen in het huidige schooljaar de NT2-status hebben.

## Facilitering en hulpmiddelen

---

Elke anderstalige leerling krijgt een blauwe faciliteitenkaart. Deze kaart geeft de leerling recht op extra tijd bij toetsen en het gebruik van een woordenboek moedertaal/Nederlands of Nederlands/moedertaal. De kaart is bijgevoegd in bijlage 1. Hieronder staan de faciliteiten en hulpmiddelen.

### Buddy in de klas

De klassendocent kiest een buddy uit voor de nieuwe leerling. De buddy zorgt er (in de eerste weken) bijvoorbeeld voor dat de NT2-leerling snel gewend is aan de school, de lokalen weet te vinden en vragen kan stellen aan zijn of haar buddy of de vakdocenten.

### Extra tijd

Een NT2-leerling heeft altijd recht op 20% extra tijd bij toetsen en andere beoordelingsmomenten. Anderstalige leerlingen hebben deze tijd nodig om gebruik te kunnen maken van hun woordenboek.

### Woordenboek

Het woordenboek mag worden gebruikt tijdens lessen, toetsen, schoolexamens en het CSE. De voorwaarde is dat de leerling minder dan zes jaar Nederlands onderwijs heeft genoten. De leerling is verantwoordelijk voor het meebrengen van het woordenboek. Locatie Buys Ballot beschikt over woordenboeken in verschillende moedertalen, beschikbaar in de mediatheek. In de les kan een leerling toestemming krijgen om vertaalapps te gebruiken in de lessen.

### Aangepaste normering

NT2-leerlingen hebben, net als leerlingen met dyslexie, recht op een aangepaste normering volgens de beoordelingsrichtlijnen Nederlands en moderne vreemde talen.

### Aanpassingen binnen het vakkenpakket

In overleg met de coach, teamleider en NT2-coördinatoren kan er een aangepast vakkenpakket gemaakt worden voor de NT2-leerling. Een leerling kan bijvoorbeeld vervroegd een profielkeuze maken en zich focussen op de vakken die hij/zij heeft gekozen. Daarnaast kan in overleg gekozen worden om de hoeveelheid toetsen bij een vak aan te passen. Zo kan er bijvoorbeeld een SO overgeslagen worden als daarna een CP volgt over dezelfde stof. De afspraken worden altijd in overleg met eerdergenoemden gemaakt en in SOM vastgelegd door de coach.

### Voorgelezen leesboeken en verklanking

Een NT2-leerling heeft recht op het gebruik van een voorleesprogramma (ook bij het CSE), met uitzondering van de talen. In overleg met de NT2-coördinatoren kan besloten worden om bij niet-exametoetsen de verklanking ook (tijdelijk) toe te staan bij alle vakken.

Als een NT2-leerling het prettig vindt, mag de leerling gebruikmaken van een voorgelezen leesboek. Dit moet wel gecombineerd worden met het lezen van het fysieke leesboek.

### Tolkentelefoon

Om de ouderbetrokkenheid te vergroten, kan tijdens (coach)gesprekken gebruikt gemaakt worden van een tolk. Hiervoor is in overleg met de teamleider de tolkentelefoon beschikbaar.

### Aangepast PTA

Net zoals andere leerlingen met een ondersteuningsbehoefte, kan er maatwerk geboden worden als het gaat om de invulling van het PTA. Dit gebeurt altijd in overleg met de eindexamensecretaris. Zie hiervoor de website van DUO: [Ontheffingen, extra faciliteiten en zieke leerlingen](#)

**Let op!** De facilitering vervalt als de NT2-status van de leerling vervalt. Als de leerling toch behoefte heeft aan specifieke facilitering, dan zal dit door de coach voorgelegd moeten worden aan het ondersteuningsteam. Het ondersteuningsteam kan een hulpmiddel tijdelijk faciliteren.

## Vrijstelling moderne vreemde talen

Een NT2-leerling is volop bezig met het verwerven van Nederlands als tweede taal. Thuis wordt vaak voornamelijk de moedertaal gesproken. Het kan voor NT2-leerlingen een te grote uitdaging zijn om naast Nederlands en Engels ook nog een andere moderne vreemde taal te leren. Als dit een belemmering is voor het behalen van goede schoolresultaten, is dispensatie mogelijk.

Een verzoek tot vrijstelling moet altijd schriftelijk ingediend worden bij de locatiedirecteur van de betreffende afdeling. Vrijstelling wordt alleen toegekend in overleg met de vakdocent en coach en wanneer de leerling voldoende inzet voor het vak heeft getoond. De invulling van de vrijgestelde uren wordt door de coach of NT2-docent besproken met de leerling. De vrijgekomen tijd kan worden gevuld met het oefenen van de Nederlandse taal. De leerling wordt geacht, in overleg met de desbetreffende vakdocent, hieraan te werken in de klas of in de studiehallen.

**Het bevoegd gezag van een atheneum kan een leerling ontheffing verlenen voor het volgen van onderwijs in een tweede moderne vreemde taal als bedoeld in [artikel 2.9, eerste lid, onderdeel b](#), indien:**

- de leerling een stoornis heeft die specifiek betrekking heeft op taal of een zintuiglijke stoornis heeft die effect heeft op taal;
- **de leerling een andere moedertaal heeft dan de Nederlandse taal of de Friese taal; of**
- de leerling onderwijs volgt in het profiel natuur en techniek of in het profiel natuur en gezondheid en het onderwijs in de taal naar verwachting verhindert dat de opleiding met goed gevolg wordt afgerond. (Bron: [www.wetten.nl](http://www.wetten.nl), uitvoeringsbesluit WVO, 2020)

**Let op!** Het is erg belangrijk dat een leerling die een moderne vreemde taal wil laten vallen goed geïnformeerd is over de consequenties voor de profielkeuze in de bovenbouw en de eisen van een te kiezen vervolgopleiding.

### Richtlijnen voor de coach/mentor

---

Een NT2-leerling wordt gekoppeld aan een NT2-coördinator of een coach die de leerling lesgeeft  
De coach:

- is het eerste aanspreekpunt voor de leerling;
- informeert docenten over de NT2-status en bijbehorende facilitering van de leerling;
- monitort het welzijn en de voortgang van de leerling;
- heeft geduld: beslis niet te snel dat een nieuwkomer op het verkeerde schooltype zit en accepteer dat de loopbaan afwijkend kan verlopen (Bron: [www.wij-leren.nl](http://www.wij-leren.nl), 2018)
- signaleert (leer)problemen en meldt ze bij de NT2-coördinatoren;
- heeft contact met ouders en betreft ouders bij school;
- informeert docenten over bijvoorbeeld de uitbreiding in ondersteuning;
- bevordert contact met Nederlandse leerlingen.

### Tips voor de vakdocent

---

Het is van belang dat de vakdocent zich bewust is van de rol die hij/zij heeft in het ontwikkelen van de taalvaardigheid van de NT2-leerling. De vakdocent beoordeelt het cognitieve niveau van zijn leerlingen in de vakles. Omdat een NT2-leerling nog bezig is met het ontwikkelen van zijn/haar Nederlandse taalvaardigheid, kan het voor een docent soms lastiger zijn om een goede inschatting te maken van de capaciteit van deze leerling. Laat een leerling de vertaalslag naar zijn/haar moedertaal maken, om de Nederlandse taalvaardigheid te verbeteren.

Voor vakdocenten heeft het LOWAN de handreiking 'O jee, een NT2-leerling in de klas' ontwikkeld. Deze handreiking en een link naar de meest recente versie is toegevoegd in bijlage 2.

### Ontwikkeling NT2

---

We blijven ons bezighouden om alle nieuwe ontwikkelingen rondom NT2-leerlingen mee te nemen in het schoolbeleid ten aanzien van de leerlingen. In de komende jaren gaan we verder onderzoeken welke beschikbare middelen er binnen het samenwerkingsverband bestaan. Daarnaast onderzoeken we het maatwerk van een NT2-leerling kunnen specificeren en uitbreiden, bijvoorbeeld door onderzoek te doen naar aangepaste (formatieve) toetsing.

### Bijlage 1: Faciliteitenkaart voor NT2-leerlingen

---

Deze kaart wordt uitgedeeld en uitgelegd aan (nieuwe) NT2-leerlingen. Wanneer de NT2-status van een leerling verval, is de kaart ook niet meer geldig.

#### Faciliteitenkaart voor NT2-leerlingen

Faciliteitenkaart van:

Geldig tot:

Faciliteiten	Verantwoordelijkheden
<p>Op onze school heb je recht op extra faciliteiten, tot het moment dat je 6 jaar Nederlands onderwijs hebt gehad. De schoolleiding van het Cambium College kent bovenstaande leerling deze faciliteiten toe:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• 20% extra tijd bij toetsen;</li><li>• Recht op het gebruik van een woordenboek in je eigen taal;</li><li>• Recht op het gebruik van een NT2-woordenboek;</li><li>• Je mag aantekeningen op het bord later overnemen of gemaild krijgen;</li><li>• Je mag moeilijke woorden tijdens een toets markeren, zodat de docent je kan helpen;</li><li>• Spellingsfouten in het Nederlands tellen niet of minder streng mee in beoordeling.</li></ul>	<p>We verwachten van jou dat jij je blijft inzetten voor school. Je zult soms harder moeten werken dan anderen. Veel oefenen en herhalen is voor jou extra belangrijk. Verder gelden de volgende afspraken:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Je neemt je faciliteitenkaart altijd mee naar de les;</li><li>• Bij een toets zet je boven in de linkerhoek van je blaadje een F. Leg de kaart zichtbaar op de hoek van de tafel, zodat de docent kan zien dat je een faciliteitenkaart hebt.</li><li>• Je volgt minimaal één van de vier NT2-lessen tijdens de flexuren;</li><li>• Je bespreekt met je coach of je meer faciliteiten nodig hebt.</li></ul>

### Bijlage 2: Handreiking 'O jee, een NT2-leerling in de klas'

---

In de handreiking van LOWAN staan veel bruikbare tips voor alle docenten die een NT2-leerling in hun klas hebben. Klik [hier](#) voor de meest recente versie van de LOWAN-website.

In onderstaande grafiek de ERK-niveaus en de streefdoelen NT2 die van de leerlingen verwacht worden op de afzonderlijke schoolniveaus.

